

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး

၂၀၁၁ ခုနှစ်တင်သွင်းလွှာ အမှတ် - ၁

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ် တင်သွင်းသည့်ပုဂ္ဂိုလ်	နှင့်	ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ပြန်လည်ရှင်းလင်းရမည့်ဌာန
တင်သွင်းသည့်ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်	-	ဦးမြသိန်း၊ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်
ပြန်လည်ရှင်းလင်းရမည့်ဌာနအတွက်	-	ဦးတင်မြင့်၊ညွှန်ကြားရေးမှူး အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန

မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအားတရားစီရင်ရေးဝန်ထမ်းအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး
ပထမတန်းတရားစီရင်ရေးအာဏာအပ်နှင်းပေးရန် ကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍
ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၂၅ (င) နှင့်
နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ (င) အရ တင်သွင်းမှု

ဆုံးဖြတ်ချက်

ရက်စွဲ ၂၀၁၁ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ရက်

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးရုံးမှ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူး(၂၇)ဦးအား ပထမတန်းရာဇဝတ်
 တရားသူကြီးအာဏာရတရားစီရင်ရေးအရာရှိများအဖြစ် ခန့်အပ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သလို
 ဆောင်ရွက်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့အကြောင်းကြားခဲ့သည်။

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်က ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၂၉၃ ပါပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၁၇ ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်တို့အရ ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်အနေဖြင့် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန လက်အောက်ရှိ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ခွဲများတွင် ဖြစ်ပွားသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန်အတွက် ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများ အဖြစ်ခန့်အပ်ခြင်း၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၃၂ (၁) (က)အရ ပထမတန်းရာဇဝတ်အာဏာနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၀ အရ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေးစီရင်နိုင်သည့် ရာဇဝတ်အာဏာများကို အပ်နှင်းခြင်း၊ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ကလေးသူငယ်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၀ (က)အရ ကလေးသူငယ်တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်ထားခြင်းနှင့် ကလေးသူငယ်မှုခင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်ခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းခြင်းတို့သည် ပြည်ထောင်စု သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုရှိမရှိကို ခုံရုံး၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်၊ သဘောထားများ ရယူရန် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၂၅ (င) နှင့်အညီ ဤခုံရုံးသို့ တင်သွင်းလာခြင်းဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်ကိုယ်စား ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်က ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတော် အဖွဲ့အစည်းအရပ်ရပ်ကို ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ ၃၀ ရက်နေ့မှ စတင်၍ ဖွဲ့စည်းစီမံဆောင်ရွက်လျက် ရှိကြောင်း၊ နိုင်ငံတော်၏ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ရပ်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီမညီကို နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးက အဆုံးအဖြတ်ပေးပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း၊ ပြည်ထောင်စု တရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေ၊ အခြားတည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရကြောင်း၊ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကိုလည်း ဥပဒေများနှင့်အညီ သတ်မှတ်ပေးလျက် ရှိကြောင်း၊ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်ထံသို့ အကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ရာတွင် ပြောင်းလဲတာဝန်ပေးအပ်ထားသည့် မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား တရားစီရင်ရေး ဝန်ထမ်းအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ပထမတန်းရာဇဝတ်အာဏာအပ်နှင်းပေးရန် တင်ပြတောင်းဆိုထားကြောင်း၊ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူး (၂၇) ဦးအား ပထမတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးအာဏာ အပ်နှင်းပေးရန်၊ မြို့နယ်ခွဲအတွင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် ပြစ်မှုများအား တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပြုရန်တင်ပြလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တရားရုံးများဖွဲ့စည်းပုံကိစ္စ၊ တရားစီရင်ခွင့်ဆိုင်ရာအာဏာများ အပ်နှင်းခြင်းကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၉၃ တွင်လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၁၇ တွင်လည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း၊ ယင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန လက်အောက်ရှိ မြို့နယ်ခွဲ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ခွဲများတွင်ဖြစ်ပွားသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန်အတွက် ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း၊ ပထမတန်းရာဇဝတ်အာဏာ၊ အကျဉ်းနည်းဖြင့် စစ်ဆေး စီရင်နိုင်သည့်ရာဇဝတ်အာဏာများကို အပ်နှင်းခြင်း၊ ကလေးသူငယ်တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်ထားခြင်း၊ ကလေးသူငယ်မှုခင်းများကို စစ်ဆေးစီရင်ခွင့်အာဏာအပ်နှင်းခြင်း စသည်တို့ကို ပြည်ထောင်စုတရား လွှတ်တော်ချုပ်မှ ဆောင်ရွက်ပါက ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှုရှိမရှိ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်နှင့် သဘောထားများ ရယူလိုကြောင်း၊ ယခင်က တရားရုံးချုပ်က မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများ စစ်ဆေးခွင့်ပြုခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း ယခုနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ယခင်ကကဲ့သို့ ခန့်ထားနိုင်မည်မဟုတ်ဟု ယူဆကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနအတွက် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးက နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီမှ နိုင်ငံတော်၏တာဝန်ယူသောကာလတွင် နယ်စပ်ဒေသများ အေးချမ်းတည်ငြိမ်မှုရှိလာ၍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသော အခြားဒေသများနည်းတူ တရားဥပဒေစိုးမိုးကာ ပုံမှန်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် ထူထောင်နိုင်ရေးနှင့် ခေတ်မီအုပ်ချုပ်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် ၁၆-၁၀-၂၀၀၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေးအမှတ်စဉ် ၁၈/၂၀၀၂ အရ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း (၆)ခုတွင် မြို့နယ်ခွဲ (၂၈)ခုကိုလည်းကောင်း၊ ၂၄-၁၀-၂၀၀၂ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ အစည်းအဝေးအမှတ်စဉ် ၄၀/၂၀၀၂ အရ စစ်ကိုင်းတိုင်း ၊ တမူးခရိုင်၊ တမူးမြို့နယ်တွင် မြို့နယ်ခွဲ(၂)ခုကိုလည်းကောင်း စတင်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း၊ နယ်စပ်ဒေသများတွင် ဖွံ့ဖြိုးမှုအချိန်ရလာသော အခြားမြို့နယ်ခွဲများကိုလည်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြ၍ လိုအပ်မည့်ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံ အဆိုပြုချက်များ၊ ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းဖွဲ့စည်းပုံ အဆိုပြုချက်နှင့်အတူ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား တရားစီရင်ရေး ဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ အရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ပြီး ပထမတန်း ရာဇဝတ်အာဏာ အပ်နှင်းရန် တရားရုံးချုပ်မှ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးခန့်အပ်မည့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ မူကြမ်းများနှင့်တကွ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရကြောင်း၊ မြို့နယ်ခွဲများသို့ စေလွှတ်မည့် မြို့နယ်ခွဲ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား တရားစီရင်ရေးကိစ္စဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနနှင့် တရားရုံးချုပ်တို့ပူးပေါင်း၍ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းအမှတ်စဉ် (၁)မှ (၅)အထိ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြောင်း၊ အဆိုပါ သင်တန်းဆင်းများကိုသာ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအဖြစ်

တာဝန်ထမ်းဆောင်စေ၍ တာဝန်ကျရာ ဒေသများတွင် ပထမတန်းအာဏာရ ရာဘက်တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနက ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှတစ်ဆင့် တရားရုံးချုပ်သို့ ခန့်ထားခွင့် တောင်းခံခဲ့ကြောင်း၊ မြို့နယ်ခွဲအသီးသီးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သော မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးတာဝန်ကို ချောမောစွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ၁၉-၉-၂၀၀၂ ရက်စွဲပါ ညွှန်ကြားချက်အမှတ် ၅/၂၀၀၂ ကို တရားရုံးချုပ်က ထုတ်ပြန်ပေးခဲ့ကြောင်း၊ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းတက်ရောက်ပြီးသူ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို တရားရုံးချုပ်က အမိန့်ကြော်ငြာစာများထုတ်ပြန်၍ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများအဖြစ် စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကို အပ်နှင်းပေးခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ နိုင်ငံတော်တစ်ဝန်းလုံးတွင် မြို့နယ်ခွဲပေါင်း (၈၂)ခုအား ဖွဲ့စည်းပြီးဖြစ်၍ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတာဝန်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများကို စစ်ဆေးစီရင်ရန် ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စေလျက်ရှိကြောင်း လျှောက်လဲတင်ပြသည်။

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်က တင်သွင်းလာသော တင်သွင်းလွှာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံးက အဓိကဆုံးဖြတ်ရမည့်အချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်က ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးအာဏာအပ်နှင်းပါက ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှုရှိမရှိ။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်တွင်ခေတ်အဆက်ဆက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးအာဏာ ကျင့်သုံးခဲ့ပုံကို ဦးစွာဆန်းစစ်ကြည့်ရန်လိုပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးမရမီအချိန်က တရားရေးဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် သီးခြားဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့်အလျောက် တရားစီရင်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသော လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တိုင်းမင်းကြီး၊ ခရိုင်ဝန်၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၊ မြို့ပိုင်အစရှိသော အုပ်ချုပ်ရေးဘက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများက ပူးတွဲဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းမင်းကြီးသည် တိုင်းတရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ခရိုင်ဝန်သည် ခရိုင်တရားသူကြီး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည် နယ်ပိုင်တရားသူကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ မြို့ပိုင်သည် မြို့နယ်တရားသူကြီးအဖြစ် လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင်တရားစီရင်ရေးစနစ် ပြောင်းလဲခဲ့သည့်အတွက် တိုင်းတရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးရာထူးကို ပယ်ဖျက်ပြီး ခရိုင်တရားမနှင့် စက်ရှင်တရားသူကြီးဟူ၍ စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ အခြားလက်အောက်ခံ တရားရုံးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ယင်းတို့၏စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာများမှာ ယခင်အတိုင်းပင်ရှိခဲ့သည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးသည့်နောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၃၄ အရ တရားလွှတ်တော် တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းရန်လည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၃၆ အရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်

တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းရန်လည်းကောင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသဖြင့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေး အက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃ အရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဒ်မ ၁၃ အရ တရားလွှတ်တော်ကို လည်းကောင်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။ ယင်းအက်ဥပဒေအရ တရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တရားလွှတ်တော်တို့၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်တို့ကိုသာ ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ခဲ့သဖြင့် အခြားလက်အောက်ခံတရားရုံးများမှာ ယခင်အတိုင်းပင် ဆက်လက်တည်ရှိခဲ့သည်။ ဒေသဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်တရားရုံးများတွင် ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၆ အရ အောက်ဖော်ပြပါတရားရုံးများကို ဖွဲ့စည်းထားသည် -

- (၁) စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊
- (၂) ရာဘက်စက်ရှင်တရားသူကြီးရုံး၊
- (၃) ပထမတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊
- (၄) ဒုတိယတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊
- (၅) တတိယတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး။

ထိုစဉ်က ရာဇဝတ်အာဏာကို တရားသူကြီးများအပြင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းများအား အာဏာအပ်နှင်း၍ ပူးတွဲထမ်းဆောင်စေခဲ့သဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ရာထူးအလိုက်တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည် -

- (၁) ခရိုင်ဝန် - ခရိုင်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၂) မြို့မဝန်ထောက် - ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၃) အခွန်ဝန် - ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၄) ငွေတိုက်ဝန်ထောက် - မြို့မရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၅) နယ်ပိုင်ဝန်ထောက် - နယ်ပိုင် ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၆) မြို့ပိုင် - မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊
- (၇) လက်ထောက်မြို့ပိုင် - ရာဘက်မြို့နယ်ရာဇဝတ်တရားသူကြီး။

[ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံးများအနေဖြင့် ကွဲပြားမှုရှိစေရန် ၁ ရာဘက်ရာဇဝတ် တရားသူကြီးရုံး၊ ၂ ရာဘက် ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး၊ ၃ ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးရုံး စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ပေးထားသည်။]

အဆိုပါရာဇဝတ်တရားသူကြီးများ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၁ နှင့် ၃၂ တို့အရလည်းကောင်း၊ ပထမတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများအနက် သင့်လျော်သော တရားသူကြီးများအား ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၂၆၀ အရ အကျဉ်းနည်းစစ်ဆေး စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာကိုလည်းကောင်း၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ အရ သေဒဏ်စီရင်နိုင်သော ပြစ်မှုများမှအပ အခြားသောပြစ်မှုအားလုံးကို စစ်ဆေးစီရင်ပိုင်ခွင့်အထူးအာဏာကိုလည်းကောင်း အပ်နှင်းပေးခဲ့သည်။ ထိုခေတ်ထိုအခါက ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးအာဏာကို တရားသူကြီးများသာမက အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိများကပါ

ပူးတွဲကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ကြကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

ဤအခြေအနေတွင် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းများအား ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံးဥပဒေအရအပ်နှင်းကာ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်နှင့် ရာဇဝတ်တရားစီရင်ရေးတာဝန်များကို ပူးတွဲထမ်းဆောင်စေခြင်းသည် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုမရှိဟု ဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များက ညွှန်ပြနေပေသည် -

ပုဒ်မ ၁၃၃။ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတဝန်းလုံး၌ တရားစီရင်ရေးကိစ္စကို ဤအခြေခံဥပဒေအရသော်၎င်း၊ တရားဥပဒေအရသော်၎င်း၊ တည်ထောင်ထားသော တရားရုံးများတွင်၊ ဤအခြေခံဥပဒေနှင့် အညီ၊ သို့တည်းမဟုတ် တရားဥပဒေနှင့် အညီ ခန့်ထားသော တရားသူကြီးများက စီမံအုပ်ချုပ်ရမည်။

ပုဒ်မ ၁၅၀။ ဤအခြေခံဥပဒေအရ ခန့်ထားသော တရားသူကြီးသော်၎င်း၊ တည်ထောင်ထားသော တရားရုံးသော်၎င်း၊ မဟုတ်စေကာမူ ကန့်သတ်ထားသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ဝတ်တရားများကိုဖြစ်စေ၊ အာဏာများကိုဖြစ်စေ၊ သုံးစွဲဆောင်ရွက်စေရန် တရားဥပဒေဖြင့်ကျနစွာလွှဲအပ်ခြင်းခံရသောသူ၏ သို့တည်းမဟုတ် အဖွဲ့၏ သုံးစွဲဆောင်ရွက်မှု၌ ခိုင်လုံခြင်းရှိသည်ကို ဤအခြေခံဥပဒေရှိ မည်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်ကမျှ ပျက်ပြယ်အောင် မပြုရ။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ တော်လှန်ရေးကောင်စီက နိုင်ငံတော်အာဏာအရပ်ရပ်ကို လွှဲပြောင်းရယူ၍ အုပ်ချုပ်သည့်အခါ ယခင်ရှိခဲ့သောတရားလွှတ်တော်ချုပ်နှင့် တရားလွှတ်တော်တို့ကို ရပ်စဲပြီး နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ တည်ဆဲတရားရုံးအဆင့်ဆင့်ကိုမူ ယခင်အတိုင်းထားရှိခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၇ ရက်နေ့မှ စတင်၍ ပြည်သူ့တရားစီရင်ရေးစနစ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် အောက်ပါတရားရုံးများ ပေါ်ပေါက်လာသည် -

- (၁) ပြည်နယ်/တိုင်းပြည်သူ့တရားရုံး၊
- (၂) မြို့နယ်ပြည်သူ့တရားရုံး၊
- (၃) ရပ်ကွက်/ကျေးရွာအုပ်စုပြည်သူ့တရားရုံး။

ပြည်သူ့တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် သက်ဆိုင်ရာတရားရေးကော်မတီက ရွေးချယ်ပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား တရားရေးဝန်ကြီးဌာနက ပြည်သူ့တရားသူကြီးများအဖြစ် အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန်ခန့်အပ်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ခန့်အပ်ခံရသော ပြည်သူ့တရားရုံးအဖွဲ့ဝင်များဖြင့် အဖွဲ့ဝင် ၃ ဦးစီပါဝင်သော ပြည်သူ့တရားစီရင်ရေး အဖွဲ့များကိုသက်ဆိုင်ရာတရားရေးကော်မတီက လိုအပ်သလိုဖွဲ့စည်းပေးပြီး ရာဇဝတ်အာဏာများကို အောက်ပါအတိုင်းခွဲဝေအပ်နှင်းခဲ့သည် -

- (၁) ပြည်နယ်/တိုင်းပြည်သူ့တရားရုံး - စက်ရှင်တရားသူကြီးအာဏာ၊

- (၂) မြို့နယ်ပြည်သူ့တရားရုံး - အထူးရာဇဝတ်အာဏာနှင့် အထူးတရားသူကြီးအာဏာ၊
- (၃) ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုတရားရုံး - တတိယတန်းနှင့် ဒုတိယတန်းရာဇဝတ်တရားသူကြီးအာဏာ။

ဤသို့ဖြင့် မူလခန့်အပ်ထားသော တရားသူကြီးများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဝန်ထမ်းများမှာ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိတော့ဘဲ လူတန်းစားအလွှာစုံမှပုဂ္ဂိုလ်များကို ပြည်သူ့တရားရုံးအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးခြင်းဖြင့် ပြည်သူ့တရားကို ပြည်သူ့စီရင်စေခဲ့သည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ်သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၉၆ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ အောက်ပါတရားသူကြီးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည် -

- (၁) ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၊
- (၂) ပြည်နယ်တရားသူကြီးအဖွဲ့၊ တိုင်းတရားသူကြီးအဖွဲ့၊
- (၃) မြို့နယ်တရားသူကြီးအဖွဲ့၊
- (၄) ရပ်ကွက်တရားသူကြီးအဖွဲ့၊ ကျေးရွာအုပ်စုတရားသူကြီးအဖွဲ့။

ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့၊ ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးအဖွဲ့နှင့် မြို့နယ်တရားသူကြီးအဖွဲ့များသည် ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် ဥပဒေအရ ခွင့်ပြုထားသော ပြစ်ဒဏ်အားလုံးကို စီရင်နိုင်သည်။ ရပ်ကွက်/ ကျေးရွာ အုပ်စုတရားသူကြီးအဖွဲ့သည်ပြစ်မှုဆိုင်ရာအမှုများတွင် ထောင်ဒဏ် ၁ လအထိ၊ သို့မဟုတ် ငွေဒဏ် ကျပ်ငါးဆယ်အထိ သို့မဟုတ် ပြစ်ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို စီရင်နိုင်သည်။ ယင်းဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရဆိုလျှင် တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ဥပဒေဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းဖွဲ့စည်းထားသည့် တရားသူကြီးအဖွဲ့များကသာ သီးခြားကိုင်တွယ် ကျင့်သုံးကြကြောင်း မြင်သာသည်။

သို့ဖြစ်ရာ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ယခင် ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့်မတူတော့ဘဲ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်တရားစီရင်ရေးကို ပိုင်းခြားထမ်းဆောင် စေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို ဝန်ကြီးအဖွဲ့နှင့် ပြည်သူ့ကောင်စီအဆင့်ဆင့် ရှိ အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့များအားလည်းကောင်း၊ တရားစီရင်ရေးတာဝန်ကို ပြည်သူ့တရားသူကြီးအဖွဲ့နှင့် ဒေသဆိုင်ရာတရားသူကြီးအဖွဲ့အဆင့်ဆင့်တို့အားလည်းကောင်း သီးခြားတာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့က နိုင်ငံတော်အာဏာအရပ်ရပ်ကို လုံးဝတာဝန်ယူလိုက်ပြီး နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့ ကြေငြာချက်အမှတ် ၂/၈၈ ကို ထုတ်ပြန်ကာ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ တည်ရှိခဲ့သော နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းအဆင့်ဆင့်ကို ဖျက်သိမ်းခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက် နေ့တွင် တရားစီရင်ရေးဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ယင်းဥပဒေနှင့်အညီ တရားရုံးချုပ်နှင့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်ကို

အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းခဲ့သည် -

- (၁) တရားရုံးချုပ်၊
- (၂) ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းတရားရုံး၊
- (၃) မြို့နယ်တရားရုံး။

တရားရုံးချုပ်က ပြည်နယ်/တိုင်းတရားရေးဦးစီးမှူးများကို ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တွဲဖက်ပြည်နယ်/တိုင်းတရားရေးဦးစီးမှူးများကို တွဲဖက်ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တရားရေးဝန်ထမ်းအဆင့်(၁)များကို ဒုတိယပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ တရားရေးဝန်ထမ်းအဆင့်(၂)များကို လက်ထောက်ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ တရားရေးဝန်ထမ်းအဆင့်(၃)များကို မြို့နယ်တရားသူကြီး၊ တွဲဖက်မြို့နယ်တရားသူကြီးများ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ တရားရေးဝန်ထမ်းအဆင့်(၄)များကို ဒုတိယမြို့နယ်တရားသူကြီးများအဖြစ် လည်းကောင်း ခန့်အပ်ခဲ့သည်။

ပြစ်မှုဆိုင်ရာမှုခင်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ၊ တွဲဖက်ပြည်နယ်/တိုင်း တရားသူကြီးများ၊ ဒုတိယပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများ၊ လက်ထောက်ပြည်နယ်/တိုင်းတရားသူကြီးများကို စက်ရှင်တရားသူကြီး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းခဲ့သည်။ မြို့နယ်အဆင့် တရားသူကြီးများအား လုပ်ရည်ကိုင်ရည်နှင့် ကျွမ်းကျင်မှုအပေါ်မူတည်၍ ရာထူးအဆင့်အလိုက် စီရင်ပိုင်ခွင့်များအပ်နှင်းခဲ့သည်။

နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက်တွင် ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်၊ တရားစီရင်ရေး ဥပဒေအရ တရားရုံးများကို အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည် -

- (၁) တရားရုံးချုပ်၊
- (၂) ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းတရားရုံး၊
- (၃) ခရိုင်တရားရုံး၊
- (၄) မြို့နယ်တရားရုံး။

တရားရုံးချုပ်သည် ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းတရားရုံး၊ ခရိုင်တရားရုံးနှင့် မြို့နယ်တရားရုံးများကို ပြစ်မှုဆိုင်ရာနှင့် တရားမမှုများစစ်ဆေးစီရင်နိုင်ရန် စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။

ဤသို့သောအခြေအနေတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားစီရင်ရေးသမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ပြောင်း သုံးသပ်ကြည့်လျှင် လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ပူးတွဲကျင့်သုံးခဲ့သည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း တော်လှန်ရေးကောင်စီလက်ထက် ပြည်သူ့တရားစီရင်ရေးစနစ်သစ်တွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ကာလတွင်လည်းကောင်း အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့်တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ခွဲခြားသတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့က နိုင်ငံတော်အာဏာအရပ်ရပ်ကို လုံးဝတာဝန်ယူလိုက်ပြီးနောက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် တရားစီရင်ရေးဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်အချို့ကို အထောက်အထားပြု၍ မြို့နယ်ခွဲအဆင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို လိုအပ်သောဒေသများတွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများအပ်နှင်းခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ် တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၁ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရ တရားရုံးချုပ်က ယင်းကဲ့သို့ တရားစီရင်ရေးအာဏာအပ်နှင်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ထို့အတူပင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက်တွင်လည်း တရားရုံးချုပ်က ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၁၃ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို အထောက်အထားပြု၍ မြို့နယ်ခွဲ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကို ရာဘက်ရာဇဝတ်တရားသူကြီးများအဖြစ် စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ အပ်နှင်းခဲ့ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်တရားရုံးချုပ်က စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာများအပ်နှင်းခဲ့သည့် သာဓကအပေါ် အခြေပြု၍ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနက ၂၅-၅-၂၀၁၁ ရက်စွဲပါစာအမှတ်၊ ပထရ/၁-၇(၄၁၇)/ရေး၂ စာဖြင့် မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား တရားစီရင်ရေးဝန်ထမ်းအဖြစ်သတ်မှတ်၍ ပထမတန်း တရားစီရင်ရေး အာဏာ အပ်နှင်းပေးရန် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ညှိနှိုင်း အကြောင်းကြားလာခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤတွင် နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီလက်ထက် တရားစီရင်ရေးအာဏာ အပ်နှင်းနိုင်သည့်အခြေအနေနှင့် ယခုပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အတည် ဖြစ်ပြီးနောက် တရားစီရင်ရေးအာဏာ အပ်နှင်းနိုင်သည့် အခြေအနေတို့မှာ တူညီခြင်းမရှိသည်ကို သတိပြုရန် လိုပေသည်။

ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနက အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား တရားစီရင်ရေးအာဏာအပ်နှင်းပေးရန် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ ညှိနှိုင်းအကြောင်းကြား လာသည့်အချိန်တွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈ ခုနှစ်)ကို အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းပြီးနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် အာဏာတည်ပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်၏ တင်သွင်းချက်အပေါ် သဘောထားပြန်ကြားရာတွင် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈ ခုနှစ်)ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီစိစစ်၍ သဘောထားပြန်ကြားရန်ဖြစ်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (၂၀၀၈ ခုနှစ်)၊ အခန်း(၁) နိုင်ငံတော်အခြေခံမူများတွင် အောက်ပါအတိုင်း ပြဋ္ဌာန်းထားသည် -

ပုဒ်မ ၁၁ (က)။ နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာ၏ခက်မသုံးဖြာဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေး အာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာတို့ကို တတ်နိုင်သမျှ ပိုင်းခြားသုံးစွဲခြင်းနှင့် အချင်းချင်းအပြန်အလှန်ထိန်းကျောင်းခြင်းတို့ပြုသည်။

ထို့အတူ နိုင်ငံတော်၏ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို ခွဲဝေအပ်နှင်းပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ခွဲဝေအပ်နှင်းပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်တရားစီရင်ရေး

အာဏာကို ခွဲဝေအပ်နှင်းပုံနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်အခြေခံမူများတွင် အောက်ပါအတိုင်း သီးခြားပြဋ္ဌာန်းထားသည် -

ပုဒ်မ ၁၂ (က)။ နိုင်ငံတော်၏ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၊တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်နှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအား ခွဲဝေအပ်နှင်းသည်။ ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများအား ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကသတ်မှတ်သော ဥပဒေပြုရေးအာဏာကို ခွဲဝေအပ်နှင်းသည်။

ပုဒ်မ ၁၇ (က)။ နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို ပြည်ထောင်စု၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များအား ခွဲဝေအပ်နှင်းသည်။ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများအား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး အာဏာကို ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရသတ်မှတ်ပေးသည့်အတိုင်း ခွဲဝေ အပ်နှင်းသည်။

ပုဒ်မ ၁၈ (က)။ နိုင်ငံတော်၏တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တိုင်းဒေသကြီးတရားလွှတ်တော်များ၊ ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုတရားရုံးများ အပါအဝင် အဆင့်ဆင့်သော တရားရုံးများအား ခွဲဝေအပ်နှင်းသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ နိုင်ငံတော်၏ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြားသုံးစွဲဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် တိတိကျကျ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်းမြင်သာထင်ရှားသည်။ ထို့အပြင် တပ်မတော်ပိုင်းဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တရားစီရင်ရေးတို့ကိုလည်း သီးခြားကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အခြေခံမူများတွင် အောက်ပါအတိုင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည် -

ပုဒ်မ ၂၀ (ခ)။ တပ်မတော်သည်တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စအားလုံးကို လွတ်လပ်စွာစီမံခန့်ခွဲစီရင် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

ပုဒ်မ ၄၆။ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၊ တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေများသည်လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စု၊ တိုင်းဒေသကြီးများ၊ ပြည်နယ်များနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုများ၏ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ၏ဆောင်ရွက်ချက်များသည်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေနှင့်ညီညွတ်မှု ရှိမရှိ စိစစ်ခြင်း၊ ပြည်ထောင်စုနှင့်တိုင်းဒေသကြီး အကြား၊ ပြည်ထောင်စုနှင့်ပြည်နယ်အကြား၊ တိုင်းဒေသကြီးအချင်းချင်း၊ ပြည်နယ်အချင်းချင်း၊ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်

အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုအကြား၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရစီရင်စုအချင်းချင်း
ဖြစ်ပေါ်သည့် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများကို
ကြားနာဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက အပ်နှင်းသည့် အခြားတာဝန်များ
ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ပြုနိုင်ရန် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ
ခုံရုံးတစ်ရုံးကို ဖွဲ့စည်းရမည်။

သို့ဖြစ်ရာ နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာအာဏာ၏ခက်မသုံးဖြာတို့အနက် တရားစီရင်ရေးအာဏာကို
အခြားသော ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာတို့နှင့်ခွဲခြားကျင့်သုံးရန် ဖြစ်ပေသည်။ တရားစီရင်ရေး
အာဏာကိုကျင့်သုံးရမည့် တရားရုံးအဆင့်ဆင့်နှင့် တရားသူကြီးများကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အောက်ပါအတိုင်းခွဲခြားသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည် -

- ပုဒ်မ ၂၉၃။ နိုင်ငံတော်၏ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာရုံးများကို အောက်ပါအတိုင်းဖွဲ့စည်းသည်-
 - (က) ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်၊ တိုင်းဒေသကြီးတရားလွှတ်တော်များ၊
ပြည်နယ်တရားလွှတ်တော်များ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်းတရားရုံးများ၊
ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသတရားရုံးများ၊ ခရိုင်တရားရုံးများ၊ မြို့နယ်
တရားရုံးများနှင့်ဥပဒေအရတည်ထောင်သော အခြားတရားရုံးများ၊
 - (ခ) စစ်ဘက်ဆိုင်ရာတရားရုံးများ၊
 - (ဂ) နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာခုံရုံး။

ထို့ကြောင့် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော
တရားရုံးအဆင့်ဆင့်တွင် ယင်းဥပဒေအရ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးထားသည့် တရားသူကြီးများကသာ
သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း အောက်ဖော်ပြပါ
ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ သိသာထင်ရှားနေပေသည် -

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၁၇ ။ ပြည်ထောင်စုတစ်ဝန်းလုံးတွင် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ
ကိစ္စအဝဝကို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရဖြစ်စေ၊
အခြားဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းသည့်
တရားရုံးများတွင် ဥပဒေနှင့်အညီ ခန့်ထားသော
တရားသူကြီးများက စီမံဆောင်ရွက်ရမည်။

ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၆၄။ ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သည် ကိုယ်ပိုင်
အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း တရားရုံးများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ
ဒေသတရားရုံးများ၊ ခရိုင်တရားရုံးများ၊ မြို့နယ်
တရားရုံးများနှင့် ဥပဒေအရ တည်ထောင်သော အခြား

**တရားရုံးများတွင်တရားသူကြီးအဖြစ်ဆောင်ရွက်ရန်
တရားရေးအရာရှိများအားစီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ
အရပ်ရပ်ကိုအပ်နှင်းခြင်း၊ တာဝန်ဝတ္တရားများသတ်မှတ်ပေးခြင်း
ပြုလုပ်ရမည်။**

အထက်ပါအကြောင်းများကြောင့် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအခန်း(၁)၊ နိုင်ငံတော်အခြေခံမူများပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ဥပဒေပြုရေးအာဏာ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာနှင့် တရားစီရင်ရေးအာဏာများကို ပိုင်းခြားသုံးစွဲရမည်ဖြစ်ပြီး တရားစီရင်ရေးအာဏာကို ကျင့်သုံးမည့်တရားရုံးအဆင့်နှင့် တရားသူကြီးများခန့်ထားရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း တိတိကျကျ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပြီး ဖြစ်သည့်အလျောက် ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ မြို့နယ်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများအား အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာအပြင် တရားစီရင်ရေးအာဏာကိုပါ အပ်နှင်းမည်ဆိုပါက ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ညီညွတ်မှုရှိမည် မဟုတ်ပေ။

အကယ်၍ ဒေသဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များအရ မြို့နယ်ခွဲများတွင် တရားစစ်ဆေးစီရင်ရန်အခြေအနေ ရှိပါက သက်ဆိုင်သည့်မြို့နယ်တရားရုံးမှ တရားသူကြီးများကို ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ သွားရောက် ရုံးထိုင်စစ်ဆေးစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပေသည်။

	ပုံ x x x	
	(သိန်းစိုး)	ပုံ x x x
ပုံ x x x	ဥက္ကဋ္ဌ	(ဒေါက်တာတင်အောင်အေး)
(ခင်လှမြင့်)		အဖွဲ့ဝင်
အဖွဲ့ဝင်		
ပုံ x x x	ပုံ x x x	ပုံ x x x
(ထွန်းကြည်)	(စိုးသိန်း)	(ခင်ထွန်း)
အဖွဲ့ဝင်	အဖွဲ့ဝင်	အဖွဲ့ဝင်
ပုံ x x x	ပုံ x x x	ပုံ x x x
(ဆန်းမြင့်)	(မြင့်ကြိုင်)	(မိမိရီ)
အဖွဲ့ဝင်	အဖွဲ့ဝင်	အဖွဲ့ဝင်

“ မိတ္တူမှန် ”

(လှဌေး)

ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်